

S I G N: EEN PAKKET VOOR DSH KINDEREN EN HUN OMGEVING

Binnen Deelkracht is een mooi nieuw pakket ontwikkeld: S I G N. S I G N staat voor Samen Inclusief | Gebaren & Netwerken. Het is een pakket voor kinderen in de basisschoolleeftijd en hun omgeving, ontwikkeld in het kader van Deelkracht.

Veel ouders willen graag dat hun dove/slechthorende kind gebaren leert en blijft leren. Ze willen graag dat hun kind een lijntje heeft naar de gemeenschap van doven en slechthorenden. Dat geldt ook voor sommige ouders van dove en slechthorende kinderen die naar de reguliere basisschool gaan. Bij de meesten van hen is het gebruik van gebaren 'afgebouwd' of het beperkt zich tot de communicatie met de tolk in de klas. En sommige kinderen hebben nog nooit gebarentaalonderwijs gehad.

Deelkracht brengt onderzoekers, ervaringsdeskundigen en zorgprofessionals bij elkaar. Samen ontwikkelen zij kennis over en voor het leven met een auditieve en/of communicatieve beperking.

Hoofddoel Deelkracht:
een samenleving die voor zintuiglijk gehandicapten net zo toegankelijk is als voor ieder ander.

Maak een cursus

Gedachten van ouders bij gebarencursussen voor deze kinderen zijn onder andere: 'Het is belangrijk dat de kinderen gebaren blijven gebruiken om contacten te onderhouden met de gemeenschap van doven en slechthorenden' en 'In de toekomst kunnen ze dan (misschien) gebruik blijven maken van een tolk Gebarentaal als ze dat willen.'

De opdracht was dan ook: *Maak een gebarencursus voor dove en slechthorende kinderen in het regulier basisonderwijs.*

Om wat meer achtergrond en ideeën te krijgen, hebben we gesproken met ouders, ambulante begeleiders en dove/slechthorende jongvolwassenen. Deze laatste groep volgde zelf grotendeels of helemaal regulier basisonderwijs. Daarnaast spraken we met medewerkers van Auris. Daar zijn pilots uitgevoerd met soortgelijke cursussen voor kinderen en jongeren: ervaringen waar we graag gebruik van maken.

Resultaat van de gesprekken

Hieruit zijn doelen en belangrijke aandachtspunten voor een zinvol aanbod voortgekomen. Een greep uit de zaken die in de gesprekken en interviews naar voren kwamen:

De rijkdom van diversiteit

Zou het niet mooi zijn als het gebruik van gebaren wat algemener wordt in de samenleving, (deels) te beginnen bij dove/slechthorende kinderen in het regulier onderwijs? En niet alleen gebaren maar ook bepaalde strategieën voor de communicatie en het gelijkwaardig deel uitmaken van de groep. Misschien heeft de hele groep er wat aan. Het maakt de samenleving toegankelijker, meer inclusief. De aanwezigheid van dove/slechthorende kinderen heeft meerwaarde, een 'ander' kind in de klas is een aanwinst.

Goede netwerken met verschillende groepen

Kunnen deze dove/slechthorende kinderen profiteren van de uiteenlopende ervaringen en slimme oplossingen van volwassen doven en slechthorenden? Hoe kunnen zij en hun ouders profiteren van die jarenlange ervaring? En zijn er andere kinderen in eenzelfde situatie, als enige dove of slechthorende in een groep? Kunnen deze kinderen en hun ouders in contact komen met elkaar? En hoe kunnen deze kinderen hun gebaarvaardigheid op peil houden?

Het kind kan het niet alleen. En jij ook niet

Hoe bewust zijn ouders zich van deze mogelijkheden? Hoe bewust zijn andere volwassenen en kinderen bij wie deze kinderen in de groep zitten? En dan gaat het over meer dan school alleen. Over het buurthuis, de sportclub, etc. In hoeverre kunnen anderen bijdragen aan meer toegankelijkheid? Ook de omgeving zou gebruik moeten kunnen maken van gebaren en visuele strategieën.

Gewoon leuke en goeie lessen

Als de kinderen gebaren leren zouden ze het leuk moeten vinden. Ze zouden de gebaren meteen moeten kunnen gebruiken. Er moet ruimte zijn voor de behoeften van de kinderen zelf bij het leren van gebaren.

Actief tijdens de netwerkdag

Niet een cursus, maar een heel pakket

Op basis van het bovenstaande is een beschrijving van een aanbod gemaakt.

Een pakket met aandacht voor:

- het leren en gebruiken van gebaren en strategieën;
- identiteit (wat betekent gehoorverlies eigenlijk?);
- dove en slechthorende kinderen en hun omgeving;
- het belang van diversiteit;
- het feit dat inclusie van meerdere kanten moet komen.

De beschrijving van zo'n pakket is voorgelegd aan drie focusgroepen: ouders, ambulante begeleiders en jongvolwassenen.

De reacties waren positief en met de aanvullingen en suggesties uit de focusgroepen heeft een team van dove en horende ontwikkelaars vanuit Auris en Kentalis gezamenlijk het pakket ontwikkeld dat er nu ligt. Het pakket is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 8-10 jaar (groep 5/6).

HET PAKKET

Een online gebarencursus van 3 x 3 lessen voor dove/slechthorende kinderen

In een online leerportaal en in de online lessen worden gebaren geleerd. Daarnaast is er aandacht voor bewustwording en identiteit. De lessen worden in drie blokken verspreid over een schooljaar gegeven.

Een e-learning module + webinar voor ouders/verzorgers en beroepskrachten

De module bevat informatie over het gebruik van gebaren en hoe ze een meerwaarde kunnen zijn voor de hele groep. Ervaringen van dove/slechthorende jongvolwassenen geven een beeld van mogelijkheden en knelpunten. Ouders en beroepskrachten kunnen hiermee zelf kleine stapjes zetten naar meer inclusiviteit. Ook geeft de S I G N e-learning-module informatie en suggesties voor netwerken in de wereld van Doven en Slechthorenden. Want daar is volop te doen, ook voor kinderen.

Na de e-learning-module S I G N kunnen deelnemers via een webinar in contact komen met andere ouders en beroepskrachten en meer te weten komen over sommige onderdelen van de module. Beroepskrachten zijn in dit geval niet alleen leerkrachten, maar ook sporttrainers of clubleiders.

Twee netwerkdagen voor de kinderen en hun ouders/verzorgers.

Voorafgaand aan en na afloop van de gebarencursus is er een netwerkdag. Hier leren de kinderen en de ouders elkaar kennen. Voor de kinderen is er een stevige sportactiviteit waarbij moet worden samengewerkt. Ook wordt besproken hoe het is om als doof/slechthorend kind in een verder horende omgeving te leven. De ouders krijgen uitleg over het pakket, met name de opzet en wat er van hen wordt verwacht.

Een pilot

Voor het definitief maken van het pakket houden we een pilot. Op 6 november is de pilot van S I G N gestart met een eerste netwerkdag. Ook is inmiddels de eerste online les geweest. Voor de les bereiden de kinderen zich voor door oefeningetjes te doen in het S I G N-leerportaal

In een groot deel van de gebarenfilmpjes zijn leerlingen van de Dr. Polanoschool te zien. De kinderen zien dus ook leeftijdsgenootjes de gebaren maken.

De pilot wordt eind april afgerond. Dan zullen ook alle ervaringen en benodigde aanpassingen verwerkt worden en kan het pakket definitief gemaakt worden.

Enmalig zo'n pakket voor deze kinderen ontwikkelen is uiteraard niet voldoende. We hopen het S I G N-pakket uit te breiden met nog een cursus voor kinderen in de leeftijd 8-10 jaar. Daarnaast een cursus voor kinderen van 10-11 jaar en voor kinderen van 11-12 jaar. Dus voor de groepen 5 t/m 8 voor elk leerjaar een aanbod. Ook een aanbod voor jongeren in het voortgezet onderwijs is van belang. Zaken als identiteit en het maken van communicatiekeuzes spelen ook op die leeftijd een grote rol.

De ontwikkelaars van S I G N zijn: Corine Brandwijk, Annemieke van Kampen, Marleen Betten, Bea Bouwmeester, Arie Terpstra.

Zie ook: <https://www.deelkracht.nl/projecten/communicatiecursussen-leerlingen-2/>

Arie Terpstra